

MENIGHETSBLADET

Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen menighet

Nr. 4 | 31. årgang | november/desember 2017

Set skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivningen ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle dro av sted for å la seg innskrive, hver til sin by.

Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, som var lovet bort til ham, og som ventet barn. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem.

Det var noen gjeterne der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. Med ett sto Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. Men engelen sa til dem:

«Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.

Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærs-kare, som lovpriste Gud og sang: «Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden blant mennesker Gud har glede i!»

Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som Herren har kunngjort for oss.»

Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.

MENIGHETSBLADET

Utgis av Den norske kirkes menigheter i Halden kommune.

I redaksjonen:

Ansvarlig redaktør: Unni E.B. Nøding
E-post: unninoding@halden.net
Redaksjonen: Liv Hauge Johansen, Arild Stang, Inger Lise Skauge og Gerd Myren.

Annonseansvarlig: Svein Ystehede,
e-post: ystehede@gmail.com

Grafisk produksjon:

Suveren Kommunikasjon AS, Halden

Opplag: 13.900. **Trykk:** Amedia

Gaver til Menighetsbladet:

Bankkonto 1030 07 44023

Stoff til Menighetsbladet leveres på e-post til unninoding@halden.net

Kjære lesere,

Velkommen til vårt adventsnummer, det siste av årets menighetsblad. Så håper vi at dere vil finne stoff til inspirasjon, ettertanke og glede. En stor takk går til alle dere som har bidratt til bladet i hele år. Er det noen som ønsker andre tema i bladet, så skriv til oss og vi tar det opp i redaksjonen.

Fra første søndag i advent går vi sammen inn i det nye kirkeåret og tekstene peker på Ham som skulle komme til jorden. Jeg har lenge vært fasinert av «pekerne» som finnes spredt i Skriften om Messias komme. Betlehem, Davids by, er spesielt tildelt en oppgave, eksilet i Egypt nevnes, eller jomfruen som blir med barn, er et tegn, noe underfullt. Selv stallen og krybben er med i en profeti.

«En okse kjenner sin eier, et esel sin herres krybbe. Men Israel kjenner ikke, folket mitt forstår ikke.» skriver profeten Jesaja (1:3). Hvilken sorg ligger ikke i denne klagen fra Herrens side. Ikke desto mindre er den tatt vare på i kirkekunst gjennom hundrevis av år. Dyrene ble med som vitner om sin Skapers fødsel. Gud har hatt en redningsplan for Israel først og siden for hedningefolkene som vi tilhører. Les og lytt til Skriftens vitnesbyrd denne advent og jul. Jeg måtte bli nesten 30 år før denne store sammenhengen gikk opp for meg! Måtte Herren lyse for dere all, kjære lesere. Det gjelder ikke bare i julen, men i livet.

Unni E. B. Nøding, red.

Forsiden

Julekrybbe i full størrelse, Betlehem.
Fotograf: Inger Lise Skauge.

Neste nummer

Siste frist for innlevering av stoff til neste utgivelse er **2. mars**. Neste nummer av Menighetsbladet trykkes **14. mars**.

Augustus' fredsalter, Ara Pacis

Reiser du til Roma, er det mange spennende ting å se. En av de meget ukjente perler er Ara Pacis Augustae, keiser Augustus' fredsalter.

TEKST JOSTEIN ANDREASSEN

Det ligger nær elva Tiberen, på Marsmarken, ikke så langt ovenfor det gamle tempelet, nå kirke, Pantheon. Nær ved er restene etter hans kjempestore mausoleum (som romerne nå restaurerer), og tror du ikke keiseren i sin tid fikk satt opp et gigantisk solur også? Anvisningsmerkene ligger nå ned i grunnen, under bebyggelsen, men obeliskene som markerte tiden, er nå reist opp igjen andre steder i byen.

Fire dokumenter

Da keiser Augustus var død, den 19. august år 14 e. Kr., kom vestalinnene til Senatet med fire dokumenter han hadde betrodd i deres varetekt. Det var keiserens siste vilje og testamente, direktiver om hans begravelse, en oversikt over imperiets finanser og en beskrivelse av hva han hadde fått utført i sin herskertid. Hans befaling var at dette skulle skrives på bronsetavler og settes opp foran hans mausoleum på Marsmarken ved Tiberen i Roma. Tavlene

har ikke blitt bevart, men det har derimot kopiene innhøgd i stein i Augustus-templene i provinsene Galatia og i Pisidia (Ankara og Antiokia Pisidia i Tyrkia). Disse to store innskriftene utfyller lykkeligvis hverandre der teksten er blitt ødelagt og kalles henholdsvis *Monumentum Ancyranum* (oppdaget 1555) og *Monumentum Antiochenum* (oppdaget 1914). Selve teksten har fått navn etter ordlydens begynnelse, «*Rerum gestarum divi Augusti, quibus orbem terrarum...*», forenklet «*Res Gestae*» eller: «Hva den guddommelige Augustus fikk utført i sin levetid».

Manntall

For å si det kort: I § 8 bekrefter denne utenombibelske og i høy grad ukjente kilden Lukas' opplysning om «at hele verden skulle innskrives i manntall». Kritikere i alle fasonger elsker å trekke så vel evangelistens opplysning om fødestedet som folketellingen i tvil. For eksempel heter det i det tidsskriftet «Levende historie» (nr. 2, 2007) at «en slik

registrering av hele verden skjedde ikke før i keiser Vespasians tid, 74 e. Kr». Som her er vist, er dette, sammen med liknende påstander, tøv.

For innskriften forteller med all ønskelig tydelighet at Augustus foretok tre folketellinger i sin regjeringstid. Omregnet til vår tidsregning gikk disse for seg i 28. f. Kr., 8 f. Kr. og 14. e. Kr.

Om den midterste, som er særlig interessant for oss, heter det: «Da Gaius Censorinus og Gaius Asinius var konsul, foretok jeg en folketelling [census] for annen gang, uten noen medregent, med støtte av det konsulære maktapparatet. Ved denne folketellingen ble det talt opp 4.233.000 romerske borgere.» (*quadrages centum millia et ducenta triginta tria millia*»; «*Res Gestae*», §8,3f.).

Hadde hegemoniet

Ifølge romerske oversikter var Censorinus og Asinius konsul fra 1. januar til 31. desember år 8 f. Kr. Innskriften stadfestes forresten av historieskriveren

Tacitus i sin «*Annales*», I, 11.

Vi kan også legge merke til at den såkalte Lapis Venetus, en gravstein funnet i Venezia i 1880 over den romerske general Aemilius Palatinus, bekrefter en folketelling han selv forestod holdt i Syria etter ordre fra Sulpicius Quirinius, «den øverste leder og utsending fra keiser Augustus». I byen Apamea ble der talt opp 117.000 romerske borgere, heter det på innskriften.

Publius Sulpicius Quirinius er nettopp mannen Lukas forteller om som var «landshøvding» [eg.: hægemonevontos; «den som hadde hegemoniet»] i Syria. Fra før vet vi at vår tidsregning ble regnet ut på 500-tallet av munken Exiguus med noen få års feilmargen og at Jesus derfor ble født i tidsrommet 9–4 f. Kr. (Teres: «*The Bible and Astronomy*»).

Atter og atter viser det seg: Vi kan stole på Lukas! Jeg kan sitere minst ti professorer i Det nye testamentet på utsagn som dette: – Jo mer jeg studerer Lukas, desto mer blir jeg imponert over hans nøyaktighet».

Bidrag til Menighetsbladet

Styret for Menighetsbladet er takknemlig for at vi fortsatt kan utgi bladet fire ganger i året, og vi håper at leserne – som vi – er fornøyde med innhold og utseende. Det er imidlertid ikke gratis å utgi bladet. Til tross for at vi er velsignet med dyktige bidragsyttere og ivrige avisbud som stiller opp gratis for bladet, er det kostnader tilknyttet produksjon og trykk. Vi takker våre trofaste annonsører som bidrar til driften av bladet, men ønsker også du som privatperson å hjelpe til?

Du har mulighet til å bidra med en pengegave til kontonr 1030 07 44023.

Men okse der og asen sto!

Altertavle i Tistedal kirke.

Frans av Assisi levde i det praktfulle landskapet i Assisi i Italia for syv hundre år siden.

Han var en rik forretningsmann som i en kraftfull visjon foran et bilde av den korsfestede Kristus ble kalt til å selge alt han eide og vie sitt liv til å fornye kirken og vandre med fattige og utstøtte. Hans usedvanlige følsomhet ga ham et særlig nært forhold til alt levende. Han levde et liv i fattigdom, bønn, faste og selvutslettende omsorg for syke og utstøtte.

Men også Frans kunne oppleve Guds fravær og avstand. En kald vinterdag sto han barbert og nedtrykt i den kalde snøen og ropte i fortvilelse til et mandeltre: «Snakk til meg om Gud!» Og mandeltreet svarte Frans ved å springe ut i full blomst. «Se, Frans», sa mandeltreet uten ord, «Gud er tilstede i alt levende og hele skaperverket». I fortvilelsens mørke gir Gud menneskene hele tiden tegn på sin livskraft i naturens under.

Julenatt i Betlehem synliggjør at Gud, alt levendes opphav og opprettholder, er i skaperverket når Gud fødes i det lille

barnet, fødes av en kvinne og med dyrenes matfat som sin første seng. «Men okse der og asen stod, og så den Gud og Herre god» synger vi i «Et barn er født i Betlehem». Det lukter stall av det verset!

Bildene av julenatt i kirkene på Frans sin tid var svært stiliserte og fremstilte ofte Jesu fødsel i et kongelig palass. Men julenatts budskap er at Gud kommer til alminnelige menneskers hverdagsliv og gjorde bøndenes, tjenestefolkenes og dyrenes liv guddommelige. Dette er bakgrunnen for at Frans lagde den første julekrybben i en grotte i bergveggen, med levende husdyr. Og folk strømmet til og kunne gå frem til Jesusbarnet i sine arbeidsklær og med buskapsen sin, slik gjeterne gjorde den første julenatten. Slik løftet Frans Gud i Jesus inn i folks og husdyrenes hverdag.

Dyrenes deltagelse i den første julenatt forteller at Guds komme til verden synliggjorde Guds aktive forhold til og beskyttelse av hele skaperverket, og alt det som her finnes. Skapelsen er Guds verk og i skaperverket kan vi se avtrykkene av Guds storhet og finstemte følsomhet. I en tid der vi overmannes av lyd og menneskeskapte sanseinntrykk, gir trærnes stille eksplosjon av liv, solstrålenes

tause lys i mørketiden og kattens maling på fanget ved peisen nærkontakt med den levende Gud.

Barnet i krybben med sauer, okse og asen uttrykker det Johannes beskriver i sitt juleevangelium: «Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham, uten ham er ikke noe blitt til». Da måtte alle være tilstede i Betlehem den natten.

Å savne Gud i hverdagen slik Frans gjorde, er gjenkjennbart. Julekrybben gir oss et svar vi kan hvile i og som Johannes formulerer så presist: «Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne, som er Gud, og som er i Fars favn, han har vist oss hvem han er». Måtte vi få nåde denne julehøytiden til å se at julekrybben er vårt mandeltre.

Velsignet julehøytid og fred på jord!

AV BISKOP ATLE SOMMERFELDT

Idd Menighetsråd beklager feil

I siste nummer av Menighetsbladet (nr. 3 – sept. 2017) hadde Menighetsrådet et innlegg om oppgradering av Menighetshuset Karlsholm. I den forbindelse skrev vi om et ønske om frivillige pengegaver til prosjektet. Dessverre hadde det sneket seg inn en feil i oppgitt bankkontonr.

Riktig bankkontonr er 1030 07 39607 (Det var siste siffer som var feil.) **Vipps nr.: 90209** (var rett).

Vi nevner samtidig nevne at et oppgradert menighetshus skal innvies 23. november d.å.

Asak kirke framstår som ny!

Fra venstre: Tommy Høvik fra AF-gruppen, Per Stenseth fra SG arkitekter, ordfører Thor Edquist, Magnus Glomsrød fra Peab og kirkeverge Jan Ivar Andreassen.

Asak kirke har blitt pusset opp. Over tusen mursteiner er byttet ut etter at fukt og frostsprengning hadde skadet murene gjennom mange år. All murpuss ble hogget av og kirken ble pusset på nytt. Nå framstår den som ny, til glede for alle som bruker kirken til gudstjenester, dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelser.

Kirken brukes også til konserter, og er en flott ramme for ulike kulturarrangement. Nylig ble de som har gjennomført dette store prosjektet invitert til middag og takket med blomster og varme ord, og menighetsråd og fellesråd uttrykte stor taknemlighet for det flotte restaureringsarbeidet som har blitt utført. Det ble først bevilget penger til sydveggen som var mest skadet, og firmaet Peab i samarbeid med andre tog denne delen av arbeidet. Resten av kirken ble pusset opp av AF-gruppen. SG Arkitekter har fulgt utviklingen i Asak kirke gjennom mange år, og har med sin kompetanse på kirkebygg bidratt til at

gode løsninger ble valgt for Asak kirke. Takken går også til Halden kommune som har finansiert prosjektene.

TEKST OG FOTO: KJELL HALVARD FLO

NYTT FRA ASAK MENIGHET

Konsert lille julaften

Igjen vil Tistedalens Musikforening og Frelsesarmeen i samarbeid med Asak menighet holde julekonsert i Asak kirke en time før midnatt lille julaften. Arrangementet er en viktig tradisjon for mange og er etterspurt.

På grunn av branninstruksjonen må vi imidlertid begrense antallet som slippes inn. Det har dessverre enkelte år medført at flere har måttet reise hjem igjen ut å få med seg konserten – noe vi synes er både trist og kjedelig. En vil derfor i år prøve ut et system med gratis billetter. Det vil si at billettene må «hentes eller kjøpes» fra et billettsystem. Du som publikummer må bringe med deg billetten i papirform eller elektronisk som ved en betalt konsert, slik at den kan bli scannet – og vi har kontroll med hvor mange som er kommet inn. Det vil bli lagt ut totalt 200 billetter.

Billetter kan «kjøpes» på internetsiden hoppla.no fra 1. desember under arrangementet Lillejulaften i Asak kirke. Vi håper at de som ikke føler seg komfortable med bruk av internett kan få hjelp av noen de kjenner. Billettinformasjonen vil for øvrig bli publisert på sosiale medier og plakater.

Det kan bli litt forvirring når tradisjoner endres. Vi håper dette vil oppleves som en klar forbedring.

NYTT FRA ASAK MENIGHET

Gudstjenester i adventstiden og i julen i Asak kirke
Adventstiden innledes med en kveldsgudstjeneste 3. desember kl. 17.00 hvor vi synger julen inn. 17. desember er det høymesse kl. 11.00 med dåp og nattverd. I julen blir det som vanlig to gudstjenester på julaften, henholdsvis kl. 14.30 og 16.00, og høytidsgudstjeneste på 1. juledag kl. 11.00. Alle er hjertelig velkommen!

Menighetskvelder våren 2018
Tradisjonen med menighetskvelder i kirkestua ved Asak kirke den 3. torsdagen i måneden videreføres våren 2018. Det vil si at det blir menighetskvelder 18. januar, 15. februar, 15. mars og 19. april. Som vanlig vil programmet bestå av en bibeltime, et foredrag eller lignende etterfulgt av felles kveldsmat. Endelig program vil bli lagt ut i kirken når det er klart, men sett av datoene i kalenderen allerede nå!

NYTT FRA BERG MENIGHET

Julekonsserter
Søndag 26. november er det julekonsert med koret Mixdur. Menigheten ser frem til en stemningsfull kveld med kor og solister og med kjente og ukjente musikalske uttrykk. Menigheten arrangerer også i år julekonsert med Dag Brandt og Tore Pettersen. Artistene vil dele sine barndomsminner og tradisjoner fra juletiden og byr på juleviser som har fulgt dem gjennom livet. Det skjer torsdag 14. desember. Velkommen til disse konsertene, som er fylt med en stor porsjon stemningsfull julemusikk og sangglede.

Torsdagskvelder med tekstsamtale
Torsdag 7. desember arrangerer menigheten samling i kirka med tekstsamtale over kommende søndags prekentekst. Samlingen er uformell og gir åpenhet for undring og ettertanke. Sogneprest Kristin Bakkevig leder samtalen.

Jazzgudstjeneste
Søndag 3. desember er det jazzgudstjeneste i kirken med en gruppe fra Halden storband og sangsolist Margrete Gaulin Simensen. Det har vært utrolig flott å feire jazzmesse med denne inspirerende musikkgruppa, og Berg menighet ser med forventning frem til en my mulighet til å oppleve en gudstjeneste med mye jazzpreget sang og musikk.

Gudstjeneste nyttårsaften
Nyttårsaften er det felles gudstjeneste i Immanuelskirken kl. 18.00. Det blir en gudstjeneste med god mulighet til ettertanke over året som har vært og året som kommer.

Utforsk kristen tro

«Hva tror du?» – Et ganske vanlig og hverdagslig spørsmål. Men hva tror du på...?

Denne vinteren inviterer Berg menighet til en serie med temakvelder hvor vi sammen utforsker kristen tro. Gjennom fire kvelder med fire foredragsholdere kommer vi til å gå inn i noen av de store spørsmålene i tilværelsen og se på hvilke svar kristendommen forsøker å gi.

Temakveldene er ment for deg som undres, for deg som tror men gjerne vil ha påfyll og for deg som rett og slett er nysgjerrig. Vi ønsker å gå litt dypere enn det man får tid til i en 5 minutters radioandakt eller søndagspreken, og vi tenker at dette blir en arena hvor det er lov å stille spørsmål, grave og undre seg. Vi tenker ikke at noen sitter på alle svarene, men at vi sammen kan oppdage gamle verdier og nye sider og ved den kristne troen.

- Hva mener vi når vi sier Gud?
- Hva kan vi vite om Gud?
- Hva betyr skapelse etter Darwin og The big bang?
- Hvem var og hva ville egentlig Jesus?
- Hva er frelse? Hva er nåde?
- Er de kristne begrepene gått ut på dato?
- En ny og bedre verden – håp eller illusjon?
- Kirken – hva skal vi med den?

Alle temasamlingene varer fra 19:00 til 21:30. I tillegg til undervisning/foredrag om kveldens tema er det satt av tid til spørsmål, samtale og refleksjon. Det blir servert enkel kveldsmat.

Samling 1:
«Den store virkeligheten»
8. februar
Ole Jacob Nyhus

«Det er mer mellom himmel og jord enn man kan se», sier mange når de prøver å sette ord på troen sin. Denne kvelden tar vi for oss menneskets lengsel etter noe mer, og hvilke svar og perspektiver kristen tro gir.

Samling 2:
«Jesus – Gud i vår sårede verden»
15. februar
Kari M. Alvsvåg

I Bibelens fortellinger møter vi mennesket Jesus i møte med andre mennesker i alle livets nyanser. Samtidig er han Gud som kommer til oss i vår største glede og dypeste sorg. I denne samlingen ser vi nærmere på hvorfor Jesus er sentral i kristen tro, lære og praksis.

Samling 3:
«Gjør det en forskjell?»
1. mars
Kristin K. Bakkevig

Det er i hverdagene våre livet leves. Det er her vi trenger både det som kan bære og gi mening og det som utfordrer oss til ansvar. I kveld dreier det seg om erfaringer og tro som gjør en forskjell – og kan gi en himmel over livet.

Samling 4:
«Jeg vil gi dere fremtid og håp»
22. mars
Johannes W. Halvorsen

«Om jeg visste at verden gikk under i morgen, ville jeg likevel gå ut i min hage og plante et epletre i dag» sa Martin Luther. I denne samlingen ser vi på hva det vil si å leve i spenningen mellom vårt ansvar for denne verden og det håp den kristne troen gir for den neste.

Foredragsholdere

Ole Jacob Nyhus, prest i Gjøvik menighet, hadde sin første prestatjeneste i Bryn og Lommedalen for 25 år siden. Medforfatter av boken «Kristen tro oppdatert».

Kari Mangrud Alvsvåg er prost i Sarpsborg prosti og har tidligere hatt stilling som undervisningskonsulent i Borg bispedømme.

Utforsk kristen tro

Temakveldserie vinteren 2018
For deg som ikke tar alle svar for gitt!

Torsdager i Berg kirke
kl 19:00-21:30

8. februar
15. februar
1. mars
22. mars

DEN NORSKE KIRKE
Berg menighet

Kristin Krabberød Bakkevig er sogneprest i Berg menighet og har tidligere arbeidet som sosionom og retreatleder.

Johannes Wilberg Halvorsen er menighetspedagog i Rokke, Berg og Halden menigheter.

Påmelding og deltageravgift

Deltageravgift på kr 300 dekker 4 temakvelder, bok og servering. Påmelding innen 1. februar til kristin.bakkevig@kirkenshus.halden.no

DIAKONI I FOKUS

Invitasjon til samlinger for kvinner

Tidligere søkte vi i Den norske kirke i Halden på utlyste midler til arbeid for innvandrere, asylsøkere, flykninger gjennom Opplysningsvesenets fond. Vi fikk i mars tilsagn om et større beløp knyttet til «Flerkulturelt og internasjonalt møtested med fokus på mødre og barn» (diakonalt prosjekt).

Foreløpig har vi satset på et samarbeid med Halden kommune/NAV i forhold til samlinger for dem som er knyttet til introduksjonsprogrammet, og nylig er bosatt i Halden.

10. mai i år var det blant annet en samling på HKK (Halden kommunale kompetansesenter) i Os allè som samlet ca 80 mennesker. Kateket Ragna Ristesund Hult og flere frivillige fra menighetene våre var også med. Her ble det stekt vafler

med støtte i prosjektet vårt. Et vellykket arrangement og en fin mulighet til å bli kjent med de som er nye i byen vår!

Flytting av HKK til Risum i høst, innebærer imidlertid en del endringer, og slike samlinger er det ikke like enkelt å få til nå. Vi må derfor endre fokus, og tenker å bruke menighetssalen i Os allè 13. Midlene vi har fått er spesielt rettet mot kvinner og barn. I uke 45 hadde noen av oss ansatte et møte med representanter fra

Halden kommune og NAV. Vi ble enige om å invitere til samlinger spesielt for kvinner. En kartlegging av dem som går på HKK (Halden kommunale kompetansesenter), viser at flere ønsker seg samlinger og møtesteder også utover det som kreves i forhold til skole og familie. Matlaging og håndarbeid i slike grupper er ønsket av flere av kvinnene. Et tilbud for disse må legges til ettermiddag /kveld. Et tilsvarende formiddagstilbud kan være aktuelt for hjemmeværende kvinner som ikke lenger er knyttet til introduksjonsprogrammet.

Vi har derfor laget to invitasjoner som ligner på hverandre, en for formiddagssamlinger og en for kveldssamlinger.

Vi er noen ansatte som har satt opp mulige datoer hvor noen av oss kan være med på samlingene, men vi håper sterkt at noen av dere (damer) som er knyttet til menighetene våre også kan bli med på dette!

Ta det gjerne opp i menighetsråd og andre sammenhenger!

Ta gjerne kontakt med diakon Hilde Finsådal, 95106257 eller hilde.finsadal@kirkenshus.halden.no – hvis du har spørsmål eller ønsker å bli med. Kjenner du ellers noen som du tror kunne tenke seg å være med, spre det videre! Vi vet jo ikke hva dette initiativet fører til. Det blir spennende å se, og om det er «liv laga»...

AV HILDE FINSÅDAL (DIAKON)

DIAKONI I FOKUS

Et barn er født

Vesle **Ala** (10 uker) startet livet i en flyktningleir i Nord-Irak. Heldigvis har hun storesøster **Jyan** (5). Sammen med Kirkens Nødhjelp gir vår menighet rent vann og psykososial støtte til familier som har overlevd IS' herjinger.

Ala ble født på helsesenteret i Kabarto, og mamma Nahla hadde en tøff fødsel. Men alt gikk bra, og nå ligger den ti uker gamle babyjenta og sutter fornøyd på smokken i trevogga si. Familien har det bra i leiren, men drømmer om en bedre fremtid.

– Alt jeg ønsker for familien min er at vi skal slippe å være på flukt og leve i trygghet, sier Nahla.

Savner sykkel

Storesøster Jyan (5) passer godt på lille Ala. Hun var bare to og et halvt år den augustdagen for tre år siden da IS kom og tok hjemmet hennes. Den dagen da familien måtte flykte opp på Sinjar-fjellet og ingenting ble det samme igjen.

– Jeg savner sykkel min. Hjemme hadde jeg lekene mine. Jeg hadde mange ting. Så kom IS, og vi måtte flykte, forteller Jyan.

Da IS angrep jesidiene 3. august 2014, ble rundt 100.000 mennesker drevet på desperat flukt i eget land. Jyans familie klarte å flykte opp på Sinjar-fjellet. Nå er de blant de 28.000 jesidiene som har funnet trygghet i flyktningleiren Kabarto i Nord-Irak.

Her har Kirkens Nødhjelp sikret rent vann og gode sanitærforhold for flyktingene siden 2014.

Søstrene **Jyan** (5) og **Ala** (10 uker) bor sammen med familien sin i flyktningleiren Kabarto i Nord-Irak.

Bygger en fremtid

IS er nå drevet tilbake fra Nord-Irak, men igjen ligger jesidiene hjembyer i grus. For å gi jesidiene mulighet til å vende tilbake og bygge en ny fremtid i ruinene, trengs det en stor innsats fra det internasjonale samfunnet.

Jyan (5) og resten av familien måtte flykte da IS angrep Sinjar i 2014. I tre år har dette teltet vært hjemmet deres. F.v. Adam (7), mamma Nahla med Ala (10 uker), Jyan og pappa Naif.

Det er et stort behov for vann, strøm, skoler og sykehus. Kirkens Nødhjelp er i gang med å sikre rent drikkevann i flere byer, og jobber også med psykososial støtte til menneskene som har overlevd IS' brutale herjinger.

La flere fylle fem!

I julen feirer vi Jesus som ble født i en stall for 2000 år siden. Vår menighet ønsker også å løfte frem barna som fødes i fattigdom eller på flukt fra krig

Å bygge hus er Jyans favorittlek. Hun samler stein utenfor familiens telt og bygger hus med flere rom til dokka si.

NYTT FRA BERG MENIGHET

Småtroll

Småtroll er for alle barn mellom 1 og 5 år. Annen hver onsdag kl 1700 møtes 15–20 barn sammen med en voksen i kirkestua. Der synger og traller, leker og danser, tegner og spiser vi sammen. Før kveldsmaten har vi en liten samlingsstund hvor det fortelles en fortelling fra Bibelen.

Juniorkonfirmantene

Denne høsten har vi hatt en fin jentegjeng som har vært samlet én gang i måneden i kirken og noen har også deltatt på gudstjenester som ministranter. Vi avslutter dette semesteret med julevandring og grøt sammen med småtrolla 6. desember. Nytt semester starter 24. januar.

NYTT FRA TISTEDAL MENIGHET

Tistedal menighet satser på **sangkvelder** til våren i kirken. Vi har bestemt datoer: **24. januar, 7. februar og 14. mars.** Dette er onsdagskvelder, og vi begynner kl. 19.00. I skrivende stund ringer vi til sangere som vil være med som solister, men vi tenker oss at dette ikke blir konserter først og fremst, men sangkvelder der vi alle kan kjenne gleden av å synge med. Vi har en rik sangskatt i kirker og bedehus, og vi lever i en tid der det også skrives mange nye sanger.

Vår nye organist Marte-Kari Melkerud er godt i gang i sin nye tjeneste, og vi tror sang og musikk er en viktig del av menighetslivet som vi vil utvikle videre!

Konfirmantene vil til våren øve inn et konfirmantprosjekt, en musikal der de gjennom sang, drama, multimedieteknikk og glad innsats viser oss viktige fortellinger fra Bibelen. De siste årene har vi fått dramatisert fortellingen om Josef og brødrene fra det gamle testamentet, og påskefortellingen om Jesus og disiplene. Vi gleder oss til å se neste konfirmantmusikal, og konfirmantene i Tistedal, Idd og Enningdal samarbeider om prosjektet vi framfører i Tistedal kirke.

Tistedal kirke er også en flott ramme for julefeiring, med julemotiv på altertavlen, og stjerner overalt. Velkommen til konserter og gudstjenester i Tistedal kirke!

Du inviteres til...

et møtested for kvinner

i Os allè 13, 3. etg

Formiddagssamlinger kl 12–14 Oppstart torsdag 7. desember

Vi ønsker å lage et møtested for kvinner fra ulike kulturer hvor vi kan

- gjøre ting sammen • snakke sammen • lære nye ting
- ta opp aktuelle temaer som baking og matlaging, smaking (på hverandres mat)
- håndarbeid • helse • kultur

VELKOMMEN!

Hvis du har spørsmål, ta kontakt med Hilde Finsådal (diakon)
951 06 257 eller hilde.finsadal@halden.kommune.no

Arr: Den norske kirke i Halden.

Feiret 10 år

Halden Barne- og Ungdomskor feiret 10 år med jubileumsgudstjeneste i Immanuelskirke søndag 12. november.

TEKST/FOTO: ARILD STANG

Det var stor stemning i den vakre kirken, da menighetens Barne- og Ungdomskor feiret sine første 10 år med festgudstjeneste i Immanuelskirke 12. november. I tillegg til de vanlige kirkegjengerne så det ut til at samtlige foreldre og besteforeldre til de unge, lovende sangerne var møtt opp.

Ved orgelet satt Randi Bukholm, kantor Marie Håkensens første orgelelev. Randi studerer i dag musikk ved Musikkhøyskolen i Oslo. Men ofte er hun å se og høre som vikar under gudstjenestene.

Marie Håkensen begynte som kantor i Halden menighet våren 2007 og ble høytidelig innsatt i kirken 17. juni s.å. I september startet hun opp med barnekoret. Til å begynne med bestod koret av 4 barn. Pr i dag er det 25 i gruppen; men nå fordelt omtrent halvparten i barnekoret og det samme antallet i ungdomskoret. Øvelser er det hver onsdag kl 17.00 for barnekoret og kl 18.00 for ungdomskoret. Barnekoret er for barn fra 5 år og t.o.m. 4. klasse. Ungdomskoret fra 5. klasse og oppover. «Men det

er fortsatt plass til flere!», forsikret Marie i en tale mot slutten av gudstjenesten. I talen takket hun foreldrene for at hun får «låne» barna (minst) én gang i uken. Medlemsmassen er stabil, og den sjarmerende og glade kantor forsikret at det er en utrolig fin gjeng!

«**Bursdagen**» til koret har allerede feiret jubileet en gang. Da var det lukket tilstelning i kirken med dekket langbord i midtgangen; masse sjokoladekake ble fortært, og festen fikk også besøk av en tryllekunstner. Men feiringen er ikke slutt med dette: den 22. april neste år blir det stor fest i Brygga Kultursal. Da skal det «rockes løs» og synges med band!

Dagens jubileumsgudstjeneste åpnet med prosjon, mens resten av barne- og ungdomskoret sang «Kom til Guds hus». Menigheten sang så «Måne og Sol». Kormedlem Natalie leste dagens prekenstekst (Mar. 10, 28–31).

Barne- og ungdomskoret sang «Alt som hører livet til» og «Jesu Krist, forklar meg».

Dagens liturg, sogneprest Halvor Gregersen, holdt en kort preken.

Marie Håkensen takket Niva Ihle for god hjelp og støtte gjennom årene.

Koret fremførte en rekke sanger, bl annet med solist Tiril, som har vært med i alle 10 år. Etter hver avdeling høstet koret og dirigenten stor applaus; – og det var det sannelig god grunn til.

Før nattverden holdt Marie sin festtale, hvorunder hun takket sin gode medarbeider

Marie Håkensen ved pianoet.

Niva Ihle for all god hjelp og støtte gjennom årene. Niva ble overrakt blomster og et gavekort «som starten til en ferietur». På vegne av Halden menighet ble Marie takket av menighetsrådets formann Anne-Brit Bjørk. Hun uttrykte sin beundring for en formidabel, utholdende og håpefull innsats. «Du har kommet

inn i menigheten som en solstråle!» En hjertelig takk fra Halden menighet. Så fikk også Marie blomster og stor applaus.

Organist Randi Bukholm avsluttet festen med et strålende postludium, – og også hun ble takket av menigheten med stor applaus.

<p>Tom for printerblekk? Canon/HP/Lexmark og Pelikan blekk</p> <p>Køhn;libris</p> <p>Storgaten 24 – tlf 69 18 43 44 – et førstevalg i sentrum</p>	<p>Mercedes-Benz PEUGEOT</p> <p>Halden Auto AS Svinesundsveien 345, Sørlifeltet Tlf. 69 17 29 70 www.haldenauto.no</p> <p> Følg oss på Facebook</p>	<p>Halden Betongtransport AS</p> <p>Korterødveien 26, Sponvika Tlf 69 18 40 76 Mob 91 88 55 09</p>	<p>MASKINENTREPRENØR Helge Stumberg AS</p> <p>Stumberg gård Idd 1765 Halden</p> <p>Tlf 901 00 964 E-post: stumberg@halden.net</p>	<p>KIWI minipris RISUM</p> <p>Tlf 69 18 57 93</p>	<p>Trenger du barnehageplass?</p> <p>tdm BARNEHAGER</p> <p>www.tdmbarnehager.no</p>	<p>veng BILDELER</p> <p>Karosserideler og lykter, eksosanlegg, katalysatorer, DPF-filter, hengerfester, radiatorer, vindusheiser, bunnpanner, speil, forstillingsdeler, bremseskiver, bremsesklosser m.m.</p> <p>69 19 54 00 Isebakkeveien 6 – Sørlifeltet www.veng.no</p> <p> Følg oss på Facebook</p>
<p>Bademiljø</p> <p>Kolås Eftf. AS Autorisert rørlegger Nedre Bankegate 34, 1771 Halden Tlf 69 19 07 00</p> <p></p>	<p>BERGSTRØM Kjøtt og delikatesser</p> <p>Tlf. 69 18 56 20 Velkommen til butikkutsalget vårt på Tista senter. www.bergstromkjott.no</p>	<p>ERLING GRIMSRUD AS Flatebyveien 1A, 1792 Tistedal • Tlf 69 21 14 60 • Graving • Sprenging • Transport • Høytrykkspyling www.erling-grimsrud.no</p> <p></p> <p>AUTORISERT MASKINENTREPRENØR</p>	<p>Vi kjører for deg!</p> <p>Ta kontakt på tlf: 69 13 77 00 eller e-post: travel.ostfold@nettbus.no</p> <p>nettbus nettbus.no</p>	<p></p> <p>Interflora Kildebloemster</p> <p>Fisketorget 2 Tlf 69 18 14 10 www.kildebloemster.no</p>	<p>HØK KRO - MOTELL</p> <p>Kafeteria – Selskapslokaler Catering – Motell – Hytter</p> <p>Tlf 69 16 80 00 www.hokkro.no • post@hokkro.no</p>	

NYTT FRA ENNINGDALEN MENIGHET

12. oktober arrangerte Idd og Enningdalen Historielag og Enningdalen menighet en vellykket kulturell «Lutherkveld» på Gamle Prestebakke. Rundt 80 tilhørere fylte stuene for å høre soknepresten i Enebakk Lars Inge Magerøy kåsere over temaet «Fra Wittenberg til Østfold. Hva betød Luther og reformasjonen for oss?». Tidligere Halden-Talentfinalist Emilie Greker og ungdomsprest Martin Lund kom med flotte smakebiter på sangutviklingen fra katolsk til luthersk tid, munken «Martin Luther» var kveldens konferansier, og serveringen var selvsagt i 1500-tallets ånd med hønsesuppe og olivenbrød, kaffe og sjokolade.

Barne- og ungdomsarbeidet i Enningdalen sokn har hatt vind i seilene denne høsten. På barneklubben «Venner» har oppmøtet ligget stabilt på 16-18 barn – og på de månedlige ungdomskveldene på Prestebakke skole har det kommet 12-15 ungdommer. Enningdalen menighetsråd takker de trofaste og engasjerte lederne for innsatsen i begge tiltakene!

Årets «Vi synger jula inn» arrangeres i år 1. søndag i advent i Prestebakke kirke. Visegruppen «Sør-øst» deltar sammen med 4H og årets konfirmanter. Alle er hjertelig velkommen.

Enningdalen menighet inviterer også i år til **midnattsgudstjeneste** i Enningdalen kirke 1. juledag kl 23.00. Det blir sang og musikk og ungdomsprest Martin Lund foretter.

Menighetens **juletreff** arrangeres på Prestebakke skole fredag 29. desember kl 18.00. Små og store er hjertelig velkommen.

Ordet alene til alle: Reformasjonens oversettere som forkynnere

I år feirer vi 500 års jubileum for reformasjonen, nærmere bestemt Luthers berømte teser på kirkedøren i Wittenberg.

SIGMUND KVAM er professor i tysk språk og oversettelsesvitenskap ved Høgskolen i Østfold

De var med å sette fart i reformasjonsbevegelsen, en «bevegelse» som for så vidt hadde vært i gang lenge, men ennå ikke slått ut i full blomst. Men det gjorde den i fullt monn i årene som fulgte.

Jeg vil peke på tre vesentlige årsaker til dette: **tilgjengelige medier for budskapet, budskapets innhold og budskapets språklige form.** Mediesituasjonen var ny: Ved hjelp av boktrykkerkunsten ble flyveblader med tekst og illustrasjoner spredt rundt omkring med en til da ukjent hastighet.

Budskapets innhold nådde rett frem til folk: Både Gud og Guds ord ble direkte tilgjengelig for dem, man trengte ikke omveier via helgener, sinnrike avgiftssystemer eller kirkelige forordninger. Budskapets form var like viktig: Forkynnelsen skjedde på tysk, og da på et tysk skrevet for å bli forstått av den jevne mann og kvinne, ikke bare av de lærde i kirken og ved de nye universitetene. Helt sentralt i dette står oversettelse, i særdeleshet av Bibelen selv. Oversettelse er derfor helt sentralt i reformasjonen, og Luther en viktig kilde for oversettelsesvitenskapen. Bibelovertsettelse var dessuten med på å legge grunnlaget for et normert

skriftspråk, ikke minst for det tyske språks vedkommende. I denne artikkelen vil jeg derfor gå litt nærmere inn på oversettelsens rolle i reformasjon og la de andre, også interessante emner, ligge.

Reformasjonens bibelovertsettelse hadde nemlig et helt bestemt mål: Oversette Bibelen slik at den jevne mann og kvinne kunne forstå den når den ble lest opp for dem (selv kunne de jo ikke lese). Det var en sann revolusjon og en trussel mot kirkens monopol på den hellig skrift. Luthers bibelovertsettelse ble da også fullstendig avvist som kjetteri. En av Luthers motstandere, Hieronymus Emser, forfattet

i 1523 et kampskrift mot Luther med den klingende tittel «Av hvilken grunn og årsak Luthers oversettelse av Det nye testamentet bør være den jevne mann blankt forbudt». Samme forfatter gav senere (1527) ut en bokstavtro «korrekturbibel» mot Luthers oversettelse av Det nye testamentet.

Og pavekirken slo enda hardere til: Oversettelse av Bibelen til folkespråkene (f.eks. tysk, fransk, engelsk, spansk) var i utgangspunktet kjetteri, kun oversettelser som Pavekirken hadde erklært like med den hebraiske (GT) og greske (NT) grunnteksten var 'av Gud'.

[Artikkelen fortsetter på side 9]

Halden og Omegn
begravningsbyrå

ADRESSE Damstredet 1
1772 Halden
TELEFON 69 18 44 51
WWW halden-begravelse.no
INNEHAVER Jostein Lie

ALLTID HER FOR DEG

Glassmester'n
OSKAR HANSEN

GLASSMESTERI OG
RAMMEFORRETNING

Oscarsgt. 14
Tlf. 69 18 29 76. (Nattservice: 92 89 91 11)

AF Bygg Østfold
Tlf. 911 33 400

JENSEN & SCHEELE

jensen-scheele.no

– først og fremst service

Vestgårdveien 1-5 – Postboks 1080, 1787 Berg
Telefon 69 21 35 00 – www.jensen-scheele.no

Montér

Montér Halden
Walkersgt 1 (Høveriet)
Tlf 46895000

Åpningstider:
Mandag-fredag:
07.00-17.00
Lørdag: 09.00-15.00

Børkes
Bakeri
– baker byens
beste brød

Skippergata 14
Tlf. 69 18 13 72

Mekanisk Service
Halden AS

Svinesundsveien 338, 1788 Halden
Tlf 69 19 48 80

Følg oss på Facebook

Vi hjelper deg i
gang med ditt
prosjekt.

Kom innom for en
hyggelig fagprat.

BYGGERIET

Byggeriet LA Bygg
Isebakkveien 1 (Sortiefeltet)
Tlf 476 55 222

HLS transport
HALDEN LASTEBILSENTRAL SA

Svinesundsveien 337
1789 Berg i Østfold
Tlf 69 19 55 50

STANSEFORMFABRIKKEN

STANSEFORMER
av høyeste kvalitet

Konstruksjon på DAK,
stanseri og matriser
Laserskårne stanser og
rensverktøy
Utskjæring av prøve-esker
Iddeveien 66, 1769 Halden
Tlf 69 17 52 20

Benytt
Menighets-
bladets
annonsører når
du handler...

NYTT FRA HALDEN MENIGHET

Nytt orgel i Os kapell

Det er nå installert nytt orgel i Os kapell. Det er et elektronisk orgel som vil være i bruk fram til den dag et nytt pipeorgel er på plass. Det er et langsiktig arbeid, men nå kan vi altså glede oss over rene og vakre toner framover. Det gamle orgelet var ikke i særlig god stand lenger, så det blir en forandring til det absolutt bedre.

Julesang i Immanuels kirke

10. desember finner den tradisjonelle Julesang sted i Immanuels kirke. Som vanlig med korsang ved små og store. Det er konserthøst i Immanuels kirke. Når dette bladet er klart til distribusjon, har det allerede vært musikalske opplevelser å få med seg.

Allehelgensdag

Det var som vanlig en høytidelig gudstjeneste i Immanuels kirke på Allehelgensdag. Etter gudstjenesten var det kirkekaffe i menighetslokale i Os allé. Et hyggelig samvær på denne minnedagen.

Jubileum for barnekoret

12. november ble barnekorets 10 års jubileum markert på gudstjenesten. Det ble en fin høytidsdag med mye korsang. Tilhørerne var riktig mange denne søndagen, og koret imponerte. Det har nå vokst til 25, så de har delt seg i et barnekor og et ungdomskor.

Vipps: Ny gavemulighet

Det er ikke alle som går rundt med kontanter i lomme og pengepung lenger. Kortbruk har tatt mer og mer over. Dermed er det ikke alltid noe å legge i offerposen under gudstjenesten. Dette har kirken tatt konsekvensen av, og i likhet med andre har Halden sogn sluttet seg til Vipps-tjenesten som bankene tilbyr. Den som har en såkalt smarttelefon, kan laste ned Vipps fra sin bank og benytte seg av kirkens Vipps-nummer for å gi en gave.

Halden sogn har følgende Vipps-nummer: 90142.

Bladbærere

Menighetsbladet trenger blad-bærere i Halden. Vi har noen ledige ruter, blant annet i Halden sentrum, og det betyr at en del ikke får bladet. Bladet kommer fire ganger i året, så det er en overkommelig oppgave. Nå gjelder det julenummeret. Det burde nå ut til alle! Har du mulighet til å bli med i denne tjenesten? Gi en melding til kirkekontoret, tlf. 69 17 95 53. Du blir tatt imot med takk!

VIPPS til menighetene

Last ned app og registrer deg med kontonr. og mobilnummer. Søk opp din menighet og gi ønsket beløp.

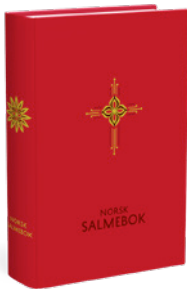
Enningdalen menighet:	#90144
Idd menighet:	#90206
Asak menighet:	#90226
Berg menighet:	#4923
Halden menighet:	#90142
Tistedal menighet:	#90215
Rokke menighet:	#90138

vipps
bv DNB

TEKST ARVE TØNNESEN

Han forteller historien om da presten **Joseph Mohr** i Oberndorf kirke i Salzburg oppdaget at orgelet ikke virket rett før julehøytiden. Mus hadde gnaget hull i orgelbelgen, og det var ingen lyd å få. Det var for sent å gjøre noe med det, og menigheten var allerede

Det var min skyld

Overskriften er hentet fra et plateomslag utgitt rundt 1960. Det er Amund Schrøder som forteller «Historien om Glade Jul».

på vei til kirken for å feire jul! Men prest og organist var ikke tapt bak en vogn. Joseph Mohr og organisten, Franz Gruber, satte seg ned og skrev tekst og musikk til en helt ny salme: «Stille Nacht, heilige Nacht». Salmen ble fremført av de to, til akkompagnement på gitar.

Her hjemme kjenner vi best

den danske salmedikteren B. S. Ingemanns omdiktning av 1850, Glade Jul. I 1991 skrev Erik Hillestad en ny versjon som er mer lik både den originale tyske teksten og den engelske versjonen. Jeg syns den bringer tilbake noe av mystikken som må

ha ligget over Betlehemsmarkene den natten. Stille natt, Hellige natt...

Det er flott at denne er kommet med i den siste utgaven av Norsk salmebok på nr. 43, men også at den tradisjonsbundne Glade Jul er beholdt.

*Stille Nacht, heilige Nacht!
Alles schläft, einsam wacht
Nur das traute hochheilige Paar.
Holder Knabe im lockigen Haar,
Schlaf in himmlischer Ruh,
Schlaf in himmlischer Ruh*

*Stille Nacht, heilige Nacht,
Hirten erst kundgemacht
Durch der Engel Hallelujah,
Tönt es laut von fern und nah,
Christ, der Retter ist da,
Christ, der Retter ist da!*

*Stille Nacht, heilige Nacht,
Gottes Sohn, o wie lacht
Lieb aus Deinem göttlichen Mund,
Da uns schlägt die rettende Stund,
Christ, in Deiner Geburt,
Christ, in Deiner Geburt!*

*Stille natt, hellige natt
Alt har søvn og mørke tatt
Trofast våker de hellige to
Varsomt vugger de barnet til ro
Jorden tar himlen i favn
Jorden tar himlen i favn*

*Stille natt, hellige natt
Barnet er vår største skatt
Hyrder vekkes av gåtefull klang
Natten fylles av englenes sang:
Kristus vår frelser er født
Kristus vår frelser er født*

*Stille natt, hellige natt
Aldri ble vår jord forlatt
Himlen smiler fra barnets munn
kommer nær i en frelsende stund
vier Guds fremtid til vår
vier Guds fremtid til vår*

*Silent night, Holy night
All is calm, all is bright
Round yon virgin Mother and Child
Holy infant so tender and mild
Sleep in heavenly peace
Sleep in heavenly peace*

*Silent night, holy night
Shepherds quake at the sight
Glories stream from Heaven afar
Heavenly hosts sing Hallelujah
Christ the Savior is born
Christ the Savior is born*

*Silent night, holy night
Son of God, love's pure light
Radiant beams from Thy holy face
With the dawn of redeeming grace
Jesus, Lord at Thy birth
Jesus, Lord at Thy birth*

Stor giverglede

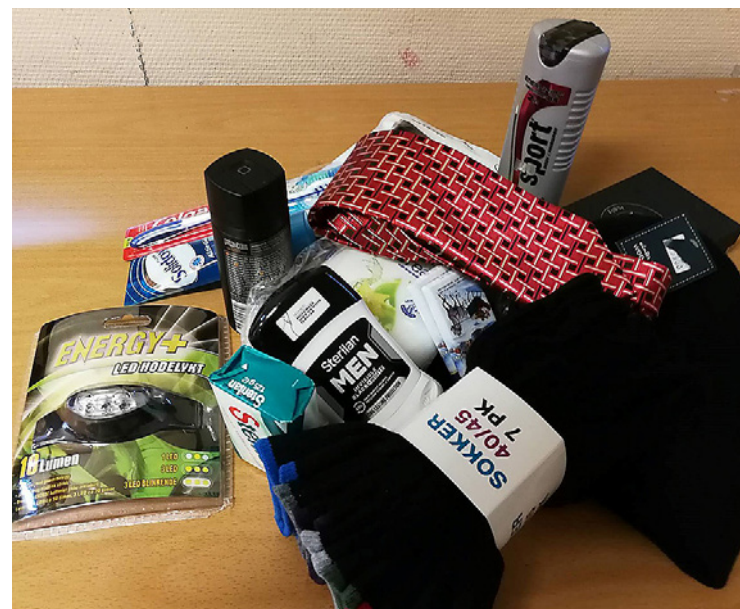
TEKST OG FOTO: INGER LISE SKAUGE

Det var med stor spenning Romaniakomiteen gikk ut med oppfordringen til å fylle skoer med julegaveartikler til slumbarna i Galati.

Responsen var stor. Vi fikk utrolig mange bæreposer med toalettartikler og andre varer som folk hadde handlet inn. Mange ga også penger, slik at vi kunne handle inn og supplere. Handelsstanden var raus, de ga både leker, sokker, strømpebukser, luer og skjerf. Noen kom også med ferdigpakke-gave-esker med antydning om hvilken aldersgruppe pakkene passet for. Tusen takk til alle glade givere. Kari Stumberg og

Inger Lise Skauge sorterte først alle varer i et rom på Iddevang skole. Der ble eskene plassert gruppevis og varer lagt ned. I alle de navnedde eskene ble det lagt såpe og kam, tannbørste og tannkrem, sjampo og dusjsåpe, sokker og undertøy, godterier og småting. I tillegg ble eskene fylt med alders-tilpassede gaver som leker, parfymer, skrivesaker, luer

På bildene ser vi gaveesker til ei jente på to år og en gutt på 24 år.

og votter. Ingegerd Bø Jensen tilbød sin hjelp og pakket inn alle gavene. Da vi hadde pakket gaver til alle barna på navnelistene, opplevde vi nesten et «brødunder». Vi hadde mye til overs! Alt dette ble lagt i store kasser, slik at ledelsen på Betesdahjemmene kan dele ut flere gaver til barn i slummen. Når menighetsbladets lesere leser dette, er allerede

pakkene på plass i Galati. Ledelsen i Betesdastiftelsen takker folk i Halden-distriktet for den store givergleden og ser fram til å dele ut alle gavene.

Mange har gitt uttrykk for at dette var det meningsfylt å gi til! Vi takker tilbake og ønsker alle glade givere en velsignet julehøytid.

[Sigmund Kvam: Ordet alene til alle: Reformasjonens oversettere som forkynnere – fortsettelse fra side 7]

Det ville i praksis si Vulgata, Den hellige Hieronymus' oversettelse av hele Bibelen til latin fra rundt 400 e. Kr. Pavekirken fastla senere dette synet i lovs form: I 1546, Luthers dødsår, vedtok det pavelige konsil i Trient at kun grunnteksten og Vulgata var 'av Gud'. Resten var kjetteri. Dette vedtaket stod ved lag til 1943, og ble håndhevet hardt. Den store engelske bibeloversetteren William Tyndale ble henrettet for sådant kjetteri allerede i 1536 i Vilvoorde ved Brussel. Men Martin Luther levde beskyttet på Wartburg og han og hans reformasjonskolleger tok utfordringen fra «papistene og eselshodene», som Emser og hans meningsfeller ble kalt. Svar lot ikke vente på seg. Tidligst ute av reformatorene var **Urbanus Rheger**, en teolog som virket bl.a. i Augsburg i Bayern og Hall ved Innsbruck i dagens Østerrike. Så tidlig som i 1524, altså kun ett år etter Emsers kampskrift, slår Urbanus til med motskriftet «Er Det nye testamentet nå riktig oversatt til tysk.» Her gir han de bokstavtro oversetterne det glatte lag: Det nye Testamentet ble opprinnelig skrevet på gresk for å bli forstått av flest mulige mennesker i antikken, ikke som hemmelig skrift med magisk/hellig virkning på tilhørere som ikke forsto et kvekk. Derfor måtte teksten også oversettes slik at den jevne mann og kvinne i datidens tyske språkområde forsto den. Ikke ordrekkefølgen, men meningen i teksten var det som skulle oversettes. Skulle selve meningen uttrykkes, måtte oversettelsen ha en språkdrakt som ble forstått av de lesere/tilhørere man henvendte seg til. Denne språkdrakten kunne da

ha en annen form og et annet ordvalg enn i originalteksten. Dette var i følge den godeste Urbanus en sann forkynnelse, og han kommer med et slående argument mot de ordrette «bokstabilistene» a la Emser: Forfattere av skriftene i Det nye Testamentet har nemlig selv oversatt – fra hebraisk til gresk, og så visst ikke ordrett. Fra hvor mange steder i Det gamle testamentet siteres det ikke i det nye! Og her oversettes ikke ord for ord, men etter mening – nettopp for at det skal bli forstått! For eksempel i Markus i kapittel 5, 41: Der sier Jesus i fortellingen om Jairus' datter: «Så tok han barnet i hånden og sa: «Talita kumi!» Det betyr: «Lille jente, jeg sier deg: Stå opp!». Nå «betyr» ikke Talita kumi akkurat det. «Lille jente, stå opp» er mer ordrett oversatt, «jeg sier deg» har nemlig evangelisten og oversetteren Markus føyet til. Men det har han gjort for å uttrykke den egentlige «meningen uttalt av den ropende og befalende Herre», som Urbanus skriver. Og hvem er det som ville «skjelle ut evangelisten fordi han ikke holder seg til de bare de to ordene i grunnteksten»? Markus er nemlig ikke alene om dette – Urbanus viser også til bla. Paulus og Lukas som gjør det samme: De oversetter meningen og ikke ordrekkefølgen. De som oversetter kun ordene, er i følge Urbanus «halvdannede folk som feller dom i saker som de ikke vet noe om og heller ikke vil vite noe om». Luther er ikke mer nådig i sitt berømte **Sendbrief vom Dolmetschen** ('åpent brev' om oversettelse) (1530). Han slår fast at Guds ord skulle forstås av alle, ikke bare av kirkens latinkyndige menn, men også

av den jevne mann og kvinne. Her et eksempel fra Luthers originaltekst:

Denn man muß nicht die Buchstaben in der lateinischen Sprache fragen, wie man soll deutsch reden, sondern man muß die Mutter im Hause, die Kinder auf der Gassen, den gemeinen Mann auf dem Markt darum fragen und denselbigen auf das Maul sehen, wie sie reden, und darnach dolmetschen; so verstehen sie es denn und merken, daß man deutsch mit ihnen redet.

Relativt ordrett oversatt til norsk:

For man må ikke spørre bokstavene i det latinske språk hvorledes man skal snakke tysk, slik som disse eslene gjør. Men man må spørre moren i hjemmet, barna på gaten og den jevne mann på markedet og se disse på kjeften hvorledes de snakker og oversette etter dette. Slik forstår de det så altså og merker at man snakker tysk til dem.

Dette berømte sitatet er et kampskrift for en forkynnelse som skulle nå alle: Guds ord var for alle og skulle være tilgjengelig for alle. Både Bibeltekstene og forkynnelsen – på tysk – gjorde at alle mulige mennesker fikk direkte tilgang til Guds ord, og dette gav reformasjonen en voldsom vind i seilene. Reformasjonen ble i stor grad et liv med, i og under Ordet, som det tyske reformasjonshistorikeren og teologen Robert Stupperich uttrykte det. Ikke bare spredte tekstene seg med en hittil ukjent hastighet; de inneholdt i tillegg til språk også bilder og tegninger. Dette gav folk en etter tiden lettfattelig tilgang til bibeltekster og forkynnelse, samtidig som Tyskland flommet over av karikaturer og

spott som får både Muhammed-tegninger og injurieloven til å blekne. Propagandakrigen var intens og levnet ikke tvil om hva man mente om paven og hans folk.

Men tilbake til selve bibeloversettelsen. Reformasjonens 'dogmer' om å oversette Bibelen tilpasset språk og stil hos mottakerne, altså ikke ordrett, men etter mening, har satt spor. I misjonens tjeneste har Bibelen blitt oversatt til stadig nye språk, nettopp for å nå frem til mennesker på deres egne språklige premisser. Bibeloversettelse har vært med å gitt folk et skriftspråk, og dette har bidratt sterkt i den kulturelle utvikling i disse landene. Det lutherske oversettertradisjon er for så vidt ikke ny i oversettelsens historie, men den har vært en nøkkel til å bringe Guds ord ut til stadig nye språk- og kulturområder. Og den har konsentrert forkynnelsen om det helt sentrale for kristen tro: Guds ord alene. Urbanus Rheger avslutter sin lille avhandling om oversettelse av Det nye Testament med en oppfordring til dem som har fått 'språkernes nådegave', nemlig til oversetterne, om å være en tjener for sin neste i sin virksomhet i tråd med 1. Peters brev 4, 10: «Tjen hverandre, hver og en med den nådegave han har fått, som gode forvaltere av Guds mangfoldige nåde». Skal vi tjene hverandre med forkynnelse, er forkynnelsen nødt til å foregå på et språk som folk forstår. Ellers er det ingen forkynnelse. Så enkelt og så vanskelig er det.

NYTT FRA IDD MENIGHET

29. september–1. oktober hadde Idd menighet et flott **loppe-marked** på Iddevang skole. Det var «stinn brakke» alle dagene og vi takker alle som var med og bidro til det vellykkede resultatet – kr 60.112 til menighetshuset Karlsholm.

Søndag 8. oktober deltok Margrethe Gaulin og musikere fra Halden Storband på en feiende flott **jazzgudstjeneste** i Idd kirke. I gudstjenesten fikk vi også et hyggelig gjensyn med menighetens 50-årskonfirmantjubilanter.

18.–19. november arrangerte trosopplæringsutvalget **LysVåken-overnatting** for menighetens 11-åringer i Idd kirke. Målet var å bli kjent med kirken og det budskapet kirkens symboler forkynner. Helgen ble avsluttet med en åpen LysVåken-gudstjeneste for hele menigheten.

Menighetshuset Karlsholm er nå «gjenåpnet»!

Oppussingen som var helt nødvendig på grunn av nye sikkerhetsbestemmelser har gitt nye nødutganger, nytt inngangsparti, nytt tilrettelagt toalettanlegg i hovedetasjen, nytt gulvbelegg samt en mindre ombygging av kjøkkenet. I tillegg har også barnehagen fått nytt kontor og toalett. Til sommeren håper menighetsrådet å få malt tak og vegger i møtesalene.

Idd barneklubb avslutter sitt første semester med grøttest på Karlsholm onsdag 6. desember kl 17.00. Det blir samlingsstund og førjulsaktiviteter – og selvsagt er både gamle og nye klubbmedlemmer hjertelig velkommen – gjerne sammen med foreldre og besteforeldre. Påmelding til diakon Hilde Finsådal.

2. søndag i advent arrangeres «**Vi synger jula inn**» i Idd kirke. Idd skolemusikk deltar sammen med årets konfirmanter på det som forhåpentligvis blir en stemningsfull kveld for små og store med tente lys og mye sang og musikk.

Tirsdag 12. desember har Dag Brandth og Thore Pettersen **julekonsert i Idd kirke kl 19.00**. Billetter for kr 220 kan kjøpes hos Køhn Libris eller ved inngang.

Barnehagene på Idd vil også i år pynte kirkens store juletre til glede for hele menigheten. Det skjer på **barnehagegudstjenesten 19. desember kl 09.30**. Menighetsrådet sier på forhånd takk.

Nyttårsaften avsluttes året 2017 i Immanuelskirken med en fellesgudstjeneste kl 17.00. Gudstjenesten er et samarbeid med Halden prestegjeld og markerer en fin overgang til et nytt år.

Menighetens **juletreffest** arrangeres på Karlsholm søndag 7. januar kl 17.00. Små og store er hjertelig velkommen.

JERNA
BILLINGTON
Tlf 69 17 24 20

HALDEN
TANNHELSESENTER AS
Storgata 15
1776 Halden
Tlf 69 17 51 52
haldentannhelsesenter.no

ARE
anlegg
Holmbo, Iddeveien 70
1765 Halden
Telefon 69 19 33 35
E-mail: post@areanlegg.no

Marthinussen
MUSIKK AS
Pianostemmer/
tekniker
Prestegårdsveien 1,
1791 Tistedal
Tlf 91 36 02 45
sverre@marthinussenmusikk.no
www.martinussenmusikk.no

BIA REGNSKAPSLAG
BERG IDD & AREMARK
Vi er spesialister på landbruksregnskap, men i vår kundeportefølje har vi også aksjeselskaper, enkeltmannsforetak, ANS, DA, Samdrifter og frivillige organisasjoner.
Rødsveien 46 – 1781 Halden
Tlf 69 19 07 50
www.biaregnskapslag.no

LIE HANDELS-
GARTNERI
v/Odde Bru
Tlf. 69 18 00 20

Følg oss på
Facebook!

Förli
ETABLERT 1861
Gaven som gleder
Storgata 3, Sydsiden
Tlf 69 18 20 33

Riis Elektro AS
Helhetlige løsninger
innen elektro til private
og bedrifter
Walkers gate 14, 1771 Halden
Tlf. 69 18 15 75
www.riiselektro.no

MEMORIUM

- Salg av gravstein
- Oppussing og fornyelse av skrift og ornament
- Bolting av gravstein/sokkel
- Selvvanningskasser/bedplater/rammer

Vegard Rein : Steinar Svenberg
454 56 266 : 909 90 336

«Se jeg er med dere alle dager»

Lys Våken

28 barn og voksne var med på Lys Våken-arrangementet i Idd kirke 18.-19. november. Her var det ulike aktiviteter som kirkesafari, gudstjenesteverksted og film. På gudstjenesteverkstedet øvde vi på et dramastykke som var en bibelfortelling som ble vist på gudstjenesten. Barna var flinke og levde seg inn i fortellingen. I tillegg sang barna Lys Våken sangen. Vannliljer ble også klippet og ble delt ut på gudstjenesten av Lys Våken deltagerne.

Høydepunktet var kanskje å overnatte i kirken eller å besøke klokketårnet. Men å få nye venner var også noe mange satte stor pris på.

4-årsboka

Det har vært utdeling av «Min kirkebok 4» i alle menigheter i høst. I forkant fikk barna tilsendt en CD som ga dem en liten smakebit om hva som skulle skje på utdeling av Min kirkebok. Det har vært bra oppslutning, men skulle det være noen som ikke har fått boka kan de ta kontakt med menighetskontoret.

NYTT FRA ROKKE MENIGHET

Gudstjeneste for 1-2-3-åringene og ble en fin dag med Jan Lystad som prest og Anne Kirsti Ulseth som snakket og sang med ungene.

Det var **høsttakkefest** med fint pyntet kirke og mye sang og musikk den 1. oktober.

22. oktober var det gudstjeneste med utdeling av **4-årsbok**, veldig hyggelig med mange barn og barnedåp.

Lørdag 4. november kl. 19.00 var det feiring av **Allehelgensdag** med gudstjeneste, solosang, mye musikk, diktopplesning og minnestund om døde siste år.

Til 15. november var **50-årskonfirmanter** innbudt. Det var bra fremmøte, med servering på historielagets hus og hyggelig samvær etterpå.

Lysmesse 30. november kl 18.00. Her deltar også konfirmanter.

10. desember blir det **adventsmesse kl 11.00.**

Julekveldsgudstjenesten kl 14.00 med juletre og musikk.

26. desember: **Julekonsert** med lokale aktører som vanlig avslutter året.

28. januar: Tårnagentgudstjeneste.

11. februar: Fastelavensgudstjeneste.

25. februar: Vanlig gudstjeneste.

11. mars: Ungdomsgudstjeneste.

29. mars er Skjærtorsdag og vi er langt inne i et nytt år.

Hjertelig velkommen til alle sammenkomster. Normisjon i Rokke bedehus har søndagsskole og bredt program for møter. Se program utlagt i kirken.

1-2-3-årgudstjenester

Det har vært 1-2-3-årgudstjenester både i Immanuel-, Idd-, Enningdal- og Rokke kirker. Barna fikk utdelt CD eller bok fra trosopplæringen. Vi syntes det er flott at mange kommer til disse gudstjenestene. Både «2 års kirkebok» og «Bibelboka mi» som 3 åringene får er fine bøker som foreldrene kan lese for sine barn enten på kvelden eller på annet tidspunkt på dagen. Det finnes også mange fine sangen som foreldrene kan lære barna. Etter jul vil de andre menighetene har utdeling av gaver til 1-2-3 åringene.

Kirkerotter

Mange barn mellom 3 og 6 år var møtt opp i Immanuel kirke for å se forestillingen «Kirkerottene og Viggo i Tårnet». Over 200 barn og voksne fulgte nøye med da Kirkerottene kom listende ut sakrestidøren og inn i kirken.

Dukkene og konseptet rundt rottene som sniker seg inn i kirken både engasjerer og utfordret barna. På en unik måte ble de kjent med kirkerommet og symbolene og gjenstandene som finnes der. De to rottene møtte kirken og budskapet som formidles der med undring og humor.

I Halden er forestillingen et tilbud i Trosopplæringen som blir sendt ut til 5-åringene, men Kirkerottene passer bra for alle barn mellom 3-6 år. Tirsdag 7. november kjent med «Viggo i tårnet» og bibelhistorien om Sakkeus. Forestillingen handlet blant annet om at vi alle er verdifulle og at vi må snakke positivt om hverandre. Sakkeus fikk vite at Jesus ønsker å bli venner med alle også de som ingen andre liker.

Forestillingen varte i 35 minutter og ingen av barna så ut til å kjede seg. Vi tror at barna fikk med seg bibelfortellingen «Sakkeus» i tillegg til at de gjennom «Viggo i tårnet» fikk vite at de var skapt unike og at alle er like verdifulle.

Kari Jenseng fra Moss var en av skuespillerne som var med og viste kirkerotteteateret. Hun har tidligere vært menighetspedagog på Kråkerøy, men er utdannet skuespiller både fra USA og Norge. Presten Kristian Sandmark som er ideen bak kirkerottene og står for regien var også tilstede.

Tårnagenthelg

I løpet av januar vil 8-åringene i Halden få tilbud om å melde seg på tårnagenthelg i 3 av byens kirker. Sammen skal de løse mysterier og oppdrag rundt om i kirkene og kirketårnet skal utforskes.

Disse arrangementene kommer etter jul

HELT KONGE: På skolens planleggingsdag blir 1. og 2. klassingene i menighetene i Halden invitert til å være med arrangementet Helt konge. Da går vi på stjernejakt, blir kjent med de tre vise menn, ser film, har uteleker og lager krone og stjernebikkert. Vi holder til i kirkestua på Asak, men er også i kirken og ute på kirketunet med ulike fellesleker om være tillater.

KARNEVAL: Fastelavenstid er karneval. Da blir 1. klassingene invitert til å bli med på karneval i de ulike kirker. Barna har på kostymer og blir med på gudstjenesten. I forkant blir det en samling hvor en har ulike fastelavensaktiviteter som å lage fastelavensris, masker og fastelavensboller etc.

Når Guds ord blir forkynt på rett måte, og når enhver lever etter det på kristelig vis, da kommer en stor forandring omgående.

Martin Luther
tysk teolog og kirkereformator
(1483-1546)

De største dumhetene gjøres av plikt, ikke av slurv.

Stig Johansson
svensk forfatter og kunstner
(1936-)

Sorg er en kostbar skatt som man bare viser sine venner.
Ordsprog fra Madagaskar

BERG SPAREBANK
Lokalbanken ved din side

Tlf. 69 19 60 00 – Fax 69 19 60 01
www.berg-sparebank.no

TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED?
RING SOS

22 40 00 40

Kirkens SOS Vi er her. Alltid

Directa

Regnskap – Økonomi
Rådgivning

Skjebergveien 200,
1743 Klavestadhaugen
Tlf. 69 10 26 60
www.directa.no

DEKK FOR ALLE BEHOV!

DEKK Partner
Halden Dekk A/S
Knivsvovn. 4, 1788 Berg
Tlf. 69 19 55 75

Bursdager
årsmøter
minnestunder

Tlf 69 17 55 55
eller 901 69 601

Fabian restaurant
Torvet 5,
1767 Halden

Kvalitets-trykksaker

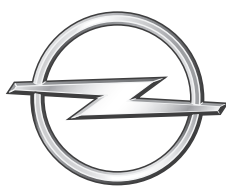
O'K TRYKK

Fiskebrygga
Tlf 69 17 81 50

Vinduspuss
Oppskuring og boning
Hovedrengjøring
Tepperens
Fasadevask
Daglig rengjøring
Mattevask
+bytting av matter

SØRLI RENHOLD AS

Isebakkevn. 30 - Tlf 69 21 41 00

OPEL

Glenne Bil AS
Båstadlundveien 6
Postboks 2073, Brødløs
1760 Halden
Tlf 69 21 10 50

www.glennebil.no

avdeling Halden
Sauøya

Tlf 69 18 18 19
Mottak bygg, havre,
hvete, rug og oljefrø.
Leierens og beising av såkorn

ELEKTRIKER Tjenesten

Vi leverer alt fra stikkontakter til store prosjekter som skoler, borettslag og nybygg.

Tlf 69 17 71 00
www.elektrikertjenesten.no

EL-PROFFEN

Den norske kirke i Halden

Os Allé 13, 1777 Halden
fellesraad@kirkenshus.halden.no
Kontor for kirkevergen, alle menighetene og kirkene i Halden.
Ekspedisjonstid 10.00–14.00
tirsdag–fredag (mandag stengt)
Telefon 69 17 95 30
Fax 69 17 95 31

Kirkevergens kontor:

Kirkeverge Jan Ivar Andreassen
906 59 492 / 69 17 95 42
Administrasjonsleder
Torild Hauge
924 08 791 / 69 17 95 40
Driftsleder kirkegård
Knut Skram
913 93 921

Menighetskontorene:

Daglig leder Ingunn Holmberg
995 07 913 / 69 17 95 65
Menighetsfullmektig
Albert Andersen Gjøstøl
928 41 689 / 69 17 95 53

Kirkelig undervisning:

Menighetspedagog
Iselin Andersen Gjøstøl (perm.)
415 80 269 / 69 17 95 69
Trosopplærer
Anne-Kirsti Ulseth
970 73 979/69 17 95 69 (vikar)
Trosopplærer
Janne Tove Solerød Brække
951 00 571/69 17 95 64 (vikar)
Menighetspedagog
Johannes W. Halvorsen
941 71 465 / 69 17 95 66
Kateket/trosopplærer
Ragna Ristesund Hult
934 91 954 / 69 17 95 67

Diakoni:

Diakon Hilde Finsådal
951 06 257 / 69 17 95 54
Menighetspedagog
Iselin Andersen Gjøstøl
415 80 269 / 69 17 95 69 (perm.)
Trosopplærer
Anne-Kirsti Ulseth
970 73 979/69 17 95 69 (vikar)

Berg kirke:

Sogneprest Kristin K. Bakkevig
482 69 054 / 69 17 95 51
Driftsleder Knut Skram
913 93 921

Immanuels kirke:

Sogneprest Jan B. Lystad
412 05 130 / 69 17 95 62
Kantor Marie Håkensen
467 81 696
Kirketjener Bjørn Tore Andersen
977 86 627
Kirketjener Ole Johannes Ulseth
936 47 397
Kirketjener Anne Sætre
959 71 273

Rokke kirke:

Sogneprest Halvor Gregersen
905 50 329
Organist Jan Erik Norheim
918 68 861
Kirketjener Morten Lager
907 53 131

Asak kirke:

Sogneprest Kjell Halvard Flø
917 06 068 / 69 17 95 50
Kapellan Martin Lund
970 62 446 / 69 17 95 68
Kirketjener Ole Johannes Solberg
954 64 621
Organist Marte-Kari Melkerud
917 27 075

Idd kirke:

Sogneprest Reidar Finsådal
901 32 327 / 69 17 95 60
Kapellan Martin Lund
970 62 446 / 69 17 95 68
Organist Knut Ronald Haugen
917 10 691

Prestebakke kirke:

Sogneprest Reidar Finsådal
901 32 327 / 69 17 95 60
Organist Pål Espen Haugen
906 50 619
Kirketjener Svein de Flon
481 85 940

Tistedal kirke:

Sogneprest Kjell Halvard Flø
917 06 068 / 69 17 95 50
Organist Marte-Kari Melkerud
69 17 95 56
Kirketjener Anne Sætre
959 71 273

Dette har betydd noe for meg

Berit Olsen

Den dagen vi mistet mormor

Min mormor var verdens beste mormor. Hun fikk leve i 72 år, og hadde omsorg for hele familien. Jeg husker henne gjennom oppveksten som et varmt, interessert menneske som alltid hadde tid til oss fem barnebarna. Et omsorgsmenneske var hun.

Hun var født i 1924 på en gård langt inne i skogen som nest eldst i en søskenflokk på fem. Fire av dem fikk bli voksne. Foreldrene deres var religiøse mennesker og i denne vekkestiden vokste hun opp med omreisende predikanter og husmøter rundt om i bygda. Jeg husker hun fortalte at på et punkt i ungdomstiden ble hun vekket og fikk et personlig forhold til sin Jesus. Dette forholdet beholdt hun resten av sitt liv, og som voksen var hun aktiv i både

Sjømannsmisjonen, kvinneforening og menighetsråd. Hun hadde en bokhylle full av bibelfortellinger for barn med fargerike bilder i, som hun leste for oss.

Vi var mye på besøk hos mormor og morfar, og hos dem ble vi godt og grundig bortskjemt med både oppmerksomhet og god mat. Ettersom vi vokste til, fikk vi være med mormor og morfar på ferier i Norge og utlandet.

10. august 1996: Mormor, morfar og min yngste bror på 14 er på vei hjem fra ferie i Spania. De lander på norsk jord grytidlig og tar fatt på bilturen hjem til Kornsjø. Broren min sover i baksetet. Bare en drøy kilometer før de er hjemme, skjer det ufattelige. Lav sol, sliten sjåfør, et illebefinnende, ingen vet, men bilen

kjører ut av veien i full fart og smeller rett i en diger stein. Lillebror slår hodet inn i setet foran seg, men setter seg heldigvis snart opp. Han prøver å få kontakt med morfar og mormor, men de er så omtåket at ingenting klokt kommer ut. Han skjønner at de trenger hjelp, klatrer ut av vraket, og løper de få hundre meterne ned til Løvmoen der jeg og mannen min bodde på den tiden. Døra er låst, for vi ligger og sover. Klokka er bare halv sju denne lørdags morgenen. Han kaster småstein opp på soveromsvinduet for å vekke oss, og får da endelig respons.

Jeg kommer aldri til å glemme det fortvilte ansiktet hans. Morfar ble hjulpet ut av bilen, forvirret og han blødde fra ansiktet. Mormor bare satt i bilen, svarte på tiltale fem

minutter tidligere, men så satt hun helt stille med lukkede øyne. Jeg tok hånden hennes og ba henne om å bli hos oss, men jeg vet ikke om hun hørte meg. Jeg er likevel takknemlig for disse minuttene mens det gode hjertet hennes fortsatt slo.

Mormors begravelse var vakker. Det var utrolig mange mennesker der og sangen runget. Jeg bare gråt, jeg. Det ble så voldsomt. En måned og tre dager etter ulykken kom vårt barn nummer to til verden. Med en nydelig, hvit jakke med lue fra Spania, som mormor hadde kjøpt, minnet hun oss om at livet må settes pris på og at vi må ta vare på hver eneste dag.

Ordet er ditt

Svein Bjørneby

Da jeg ble bedt om å skrive noen ord under «Ordet er ditt» med valgfritt tema, er det naturlig for meg å skrive om mitt største interesseområde, nemlig musikk. Da vet jeg i alle fall at jeg har råstoff nok til en liten artikkel.

Det er vanskelig å tenke seg en verden uten musikk. Den følger oss i nærmest alt vi foretar oss og blir brukt ved de forskjelligste anledninger, i glede og sorg, til underholdning og dans, til konserter og messer. Hjemme og i bilen hører vi radio, ser på musikkonkurranse på TV, og mange av oss spiller også selv, i alle fall i privaten.

Vi vet ikke sikkert når musikken oppstod, kanskje menneskene alltid har omgitt seg med og brukt en form for musikk. Det er funnet rester av enkle blåseinstrumenter brukt for 40.000 år siden. Og utviklingen av instrumenter har vært helt fabelaktig. Tenk på de fantastiske fiolinene som ble bygget for flere hundre år siden og som i våre dager benyttes av de beste fiolinistene. Italieneren Antonio Stradivari bygget på 1600-tallet fioliner som i dag blir kjøpt for 100 millioner kroner. Tenk på de store kirkeorglene med tallrike piper for alle tonene, dype og høye, instrumenter som fyller hele kirkerommet.

Vi kjenner et utall av musikkformer. Musikk komponert for flere hundre år siden og en helt uoversiktlig mengde forskjellige komposisjoner og sjangere gjennom det vi kan kalle den moderne tiden. Personlig liker jeg musikk fra alle sjangere og mener vi kan finne god musikk ikke bare i det mer respekterte klassiske området, men i alt fra folkemusikk, jazz og pop og rock. I de senere årene har jeg hatt anledning til å spille svært variert musikk, både fra jazzens område med mange flotte evergreens – og fra den store musikkskatten vi kjenner som sakral musikk. Vi har så mange vakre salmer og sanger som særlig blir brukt, sunget

og fremført i religiøs sammenheng. Her er teksten også spesielt betydningsfull, ofte er den det jeg pleier å kalle rent misjonerende. Den går rett til hjertet. Og det er vel det viktigste med all musikk, musikken som kunstform frembringer følelser og løfter oss ofte litt opp over det hverdagslige. Påvirker oss positivt, kan trøste og berolige oss, kan glede og inspirere oss. Jeg tror ingen av oss kan forestille seg en tilværelse uten musikk.

<p>GRIMSRUD - en del av GGgruppen</p> <p>INDUSTRIOMRÅDER • BOLIGFELT • VA-ANLEGG • BYGG UTOMHUSANLEGG • SAMFERDSEL • SPESEIELLE ANLEGGSSARBEIDER</p> <p>Tlf 69 21 64 20 www.leifgrimsrud.no</p>	<p>Bakkens Auto A/S AUTORISERT VERKSTED Periodisk kjøretøykontroll Service, oppretting, lakkering Tlf. 69 19 61 80 Fax 69 19 61 09 Kleppervn. 1793 Tistedal</p>	<p>HALDEN TAXI</p> <p>TLF. 69 21 32 00</p>	<p>banda</p> <p>Gerd Holm's Eff. AS Bandagisten Hilde Fosdahl Storgt. 10 ved Berg Sparebank Tlf. 69 18 12 88</p> <p>GODKJENT LEVERANDØR AV HELSE- OG SYKEARTIKLER</p>	<p>comfort Rørleggeren i nærheten</p> <p>E. JØRGENSEN A/S</p> <p>Tlf 69 17 86 14 www.f-jorgensen.no</p>	
<p>Kynningsrud</p> <p>www.kynningsrud.no</p>	<p>Wave</p> <p>BÅT-HOLM AS</p> <p>Vi satser på service</p>	<p>DATASERVICE .NET</p> <p>Når det gjelder IT og økonomi</p> <p>REGNSKAPS-SERVICE</p>	<p>KIWI minipris BRØDLØS</p> <p>Tlf 69 17 20 37</p>	<p>GULLSMED</p> <p>Ottar Linde-Nielsen a/s</p> <p>Tlf 69 17 60 62</p>	<p>LINDHAUGEN MASKINREPRENØR & ANLEGGSGARTNERFIRMA</p> <p>Løkkevikveien 3, 1747 Skjoberg Tlf 69 18 76 00 www.lindhaugen.no</p> <p>Din samarbeidspartner på grunnarbeider og grøntanlegg</p> <p>BOKJENT FOR MÅNARBEID</p>